

Učiteljski tovariš

Stanovsko politično glasilo J. U. U. — sekcije za dravsko banovino v Ljubljani
Mesečna priloga »Prosveta«

Uredništvo in uprava: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6/I. Rokopisov ne vračamo. Nefrankiranih pisem ne sprejemamo. Izhaja vsak četrtek. Naročnina letno 60 din za inozemstvo 80 din. Člani sekcije J. U. U. plačajo list s članarino. Oglaš po ceniku in dogovoru, davek posebe. Pošt. šek. rač. 11.153. Telefon 3112

Zvišanje prejemkov nam je nujno potrebno

Med važna vprašanja našega današnjega javnega življenja spada zvišanje plač državnim in javnim uslužbencem. V nešteti sklepih, resolucijah in spomenicah smo že utemeljeno dokazali, da so v zadnjih letih padli dohodki vseh javnih nameščenecov pod eksistenčni minimum in da je zvišanje plač nujno potrebno. Toda doslej so ostale vse naše predstavitve in prošnje zaman.

Prav zaradi tega, in ker se sedaj sestavlja predlog za državni proračun za prihodnje leto, moramo ponovno naglasiti, v kako težkem položaju se nahaja vse državno uradništvo, predvsem pa učiteljstvo. Ta poudarek je sedaj toliko bolj potreben in upravičen, ker cene vsem življenjskim potrebščinam že tri leta stalno naraščajo, a naši prejemki so v primeri s tem porastom vedno manjši.

Delna povrnitev odtegljajev izvedena leta 1937, ne pomenja rešitve gmočnega vprašanja državnih uslužbencev, ker so se med tem časom življenjske potrebščine tako silno podražile, da je že ogrožen življenjski obstoj družine državnega in javnega uslužbenca.

Iz splošnega indeksa cen je povsem jasno razvidno, da se te od meseca julija 1936. stalno dvigajo. Vsi javni uslužbenci so s tem porastom toliko bolj prizadeti, ker so se cene od srede 1937. leta dvigale skoro v navpični črti. To pa postaja za nas naravnost usodno in z vso zaskrbljenostjo se moramo vprašati, kam to vodi? Naši dohodki ne zadostujejo več niti za najpotrebnejše.

Brez dvoma je, da porast cen raznim poljskim pridelkom koristi našemu kmetu, ki je bil že skoro povsem uničen, ker je moral v letu 1935. prodajati vse svoje pridelke pod najnižjo vrednostjo. Znano je načelo, ki se danes v javnem življenju stalno poudarja, da je mogoče dvigniti denarni promet le tedaj, če kmet svoje pridelke dobro prodaja; toda poudariti je treba tudi, da mora imeti denar predvsem javni nameščenec, ki je največji in najvažnejši konsument vsega, kar prinese kmet na trg. Sedanje neprestano naraščanje cen vsem življenjskim potrebščinam je namreč v velikem nasprotju z našimi dohodki in se bo vsem državnim uslužbencem zgodilo to, kar se mnogim že sedaj dogaja, da ostanejo dolžni svojim trgovcem, mesarjem, mlekaricam itd. Toda to bo moglo trajati samo dotlej, dokler polagoma ne postanejo povsem insolventni. Iz tega sledi, da se morejo sedanje cene živih vzdržati koristno na dosedanj višini samo tedaj, če imajo konsumenti tudi možnost, kupovati jih v zadostni meri in z gotovim denarjem. Kontinuiteta javnih uslužbencev kot najvažnejših konsumentov in kmetovalcev kot producentov, zahteva imperativno zvišanje naših dohodkov, ker sicer se bo zopet dogajalo, da producenti ne bodo mogli prodati svojega blaga, in to bi bil zelo velik udarec za naše narodno gospodarstvo.

Toda ni samo prehrana oni artikel, ki je vedno dražji. Naraščajo tudi cene oblačil in obutvi. In prav s tem je zopet in v prvi vrsti prizadet državni uslužbenec, predvsem učitelj, ki mora biti vedno stanu primerno oblečen, pa bodisi v šoli kakor tudi izven nje. Paziti mora vedno, da tudi s primerno obleko čuva ugled državnega uslužbenca. Na kak način se to kljub tako slabim dohodkom še vedno lahko vrši, in kaj vse žrtvuje državni uslužbenec, da se dostojno obleče, o tem bi se dale napisati cele knjige. Toda če opazujemo in primerjamo cene oblekam in obutvi, ki se že od začetka leta 1936. zelo naglo dvigajo, s cenami pred tem letom, se naše skrbi od dne do dne večajo ob misli, kako in na kak način bomo oblačili sebe in svoje družine, s čim bomo plačevali drage obleke in obuvale? Eventualne zaloge iz prejšnjih let, ko so bile cene zmerne in naše plače vsaj dostojne, so že porabljene v zadnjih letih stalnega porasta cen. In v bodoče?

Goli in bosí ne moremo hoditi. — Določiti naraščajo! — Stanje je tako, da je že skrajni čas, da merodajni krogi pretrrejo ta položaj in iščejo ter najdejo izhod. Ako že moramo razumeti naraščanje cen prehrani in obleki, ne moremo nikakor opravičiti dviga cen kurivu, ko smo vendar v Evropi na 4. mestu s svojimi bogatimi gozdovi, ki zavzemajo 30,5 % površine vse Jugoslavije. Kljub temu pa so se tudi pri nas drva podražila za polnih 30 % in ponekod tudi za več.

Zašli bi predaleč, če bi načenjali še razne druge izdatke, predvsem za stanovanja, za kulturne potrebe učiteljstva, za vzdrževanje otrok v srednjih šolah itd.

Z neverjetno naglico se bližamo točki, ki je katastrofi najbližja. Za nas je najvažnejše dejstvo, da od sredine leta 1936. cene vsem življenjskim potrebščinam stalno naraščajo, da so narasle že nad 30 % in nekaterim potrebščinam tudi do 40 %.

Naša kategorična zahteva se more vsled tega glasiti samo:

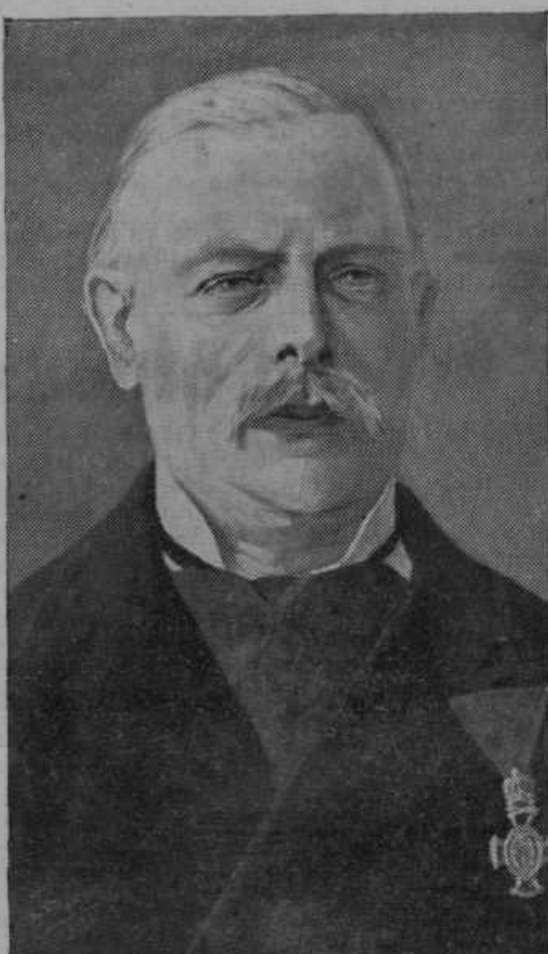
Znižanje cen vsem življenjskim potrebščinam na raven v letu 1936., ali zvišanje prejemkov za 30 do 40 %.

Sedemdeset let slovenske učiteljske organizacije

Letos v mesecu septembru je poteklo 70 let, odkar je bil sklican prvi občni zbor ljudskih učiteljev na Kranjskem.

Leto 1868. je postalo tako mejnik, ki je napovedoval, da se prično za slovensko učiteljstvo novi časi. Slovensko učiteljstvo se je pričelo združevati, da z združenimi močmi doseže boljše čase za našo šolo ter boljše čase za naš stan. Res je, da je bilo ustanovljeno prvo slovensko učiteljsko društvo že l. 1866. na Koroškem za velikovsko dekanijo. Imelo pa je samo 14 članov ter bi ta poizkus lahko imenovali le nekako izvidnico za začetek slovenske učiteljske organizacije.

To pot pa se je zbralo v Ljubljani nad 150 učiteljev iz vseh krajev bivše Kranjske.

Andrej Praprotnik

Občni zbor je vodil predsednik pripravljalnega odbora Andrej Praprotnik, prvi učitelj na mestni glavni šoli, ustanovitelj in dolgoletni urednik »Učiteljskega tovariša«.

Iz uvodnega govora predsednika se vidi, da so tudi tiste čase bili v našem stanu učitelji, ki niso imeli smisla za učiteljsko združevanje. Tem se posebno posveti predsednik svoj govor, v katerem izjavi:

»Dandanes je čas shodov in združb, in ne more se reči, da bi bilo hlepenje po združbi napačno. Gospod Bog je tudi rekel: »Človeku ni dobro samemu biti« (1. Mojz. b. 2, 18.). Prav naravno in človeškemu srcu priročno je, da človek najraje živi in dela v družbi. Posebno pa se je potreba združiti temu, ki nima stalne podpore, in se mora sam truditi in boriti z viharji vsakdanjega življenja. Kdo bi ne mislil tu ljudskega učitelja! Ali ne potrebuje ravno ljudski učitelj največ moralne moči in močate zavesti? Ali ni učiteljski poklic med najimenitnejšimi in težavnimi na svetu? Ali ni ravno učitelj v družabnem življenju najbolj zapuščen in najslabše plačan?

Ako tedaj kdo v življenju potrebuje združbo, jo potrebujemo gotovo mi, ljudski učitelji, da z združeno močjo delamo v doseg svojega imenitnega namena in da se zedinjeno borimo s težavami svojega stanu in da se z združeno močjo poganjamo za svoje pravice.

Učitelj sedanjega časa se ne more in ne sme ločiti od svojih tovarišev: ravnati se mora po dvojnem vodilu: 1. posvetovati se mora s svojimi tovariši, 2. rasti mora kot učitelj in množiti svoje skušnje. Oboje to pa dobiva v dobrih združbah svojih tovarišev. Dobre združbe so učitelju vir, iz katerega zajema okrepečavo svojim trudnim udom. »Združba je moč, združba je napredek!« Tisti učitelj, ki se lahkomišelnost ogiblje učiteljskih zborov, kaže, da je starokopiten, ki meri po starem kopitu bodisi prav ali ne. Takega učitelja ne mika nobena lepa reč, ohlaja se tudi v svojem stanu in mesto, da bi vedno veselo in čvrsto delal, pa dela in trpi po svoji stari navadi, ne misleč, da bi moglo biti drugače bolje...

Pripravljalni odbor je tudi mislil na to, da bi zbor potekal čim gladkeje in disciplinirano, zato je izdal poseben »opravilni red«, ki ga je prejel vsak udeleženec. Ker je ta »opravilni red« zelo zanimiv tudi za današnje čase, ga v celoti ponatisnemo.

VSEBINA:

Zvišanje prejemkov nam je nujno potrebno. Sedemdeset let slovenske učiteljske organizacije.

Ob meji...

Predsednik sekcije pri g. ministru prosvete.

II. balkanski kongres za zaščito otrok.

Tečaj učiteljskega pokreta.

Pedagoški tečaj za učiteljstvo v Ljubljani.

Po tečaju »Pedagoškega društva«.

Osmo leto šolskega radia se pričinja.

† Josipu Aničiču v spomin.

Splošne vesti. — Osebnе zadeve. — Kaj vse pišejo o učiteljstvu, šoli, prosveti in JUU.

— Učiteljski pravnik. — Učiteljska tiskarna. — Mladinska matica. — Stanovska organizacija JUU. — Novosti na knjižnem trgu.

učitelj pa naj ima poleg tega še kakih 50 kvadratnih sežnjev vrta.

6. Učitelji glavnih šol naj imajo vsak brez razločka 400 gl. letne plače in poleg tega še kraju primerno stanarino; potrjeni učitelji pa naj poleg tega dobivajo še vsakih 5 let 50 gl. priboljška.

7. Vsi ljudski učitelji v malih in glavnih šolah naj dobivajo pokojnino, in sicer enako učiteljem srednjih šol po polnem 30-letnem službovanju. Ravnotako naj dobivajo primerne pokojnine in pomoč tudi njihove vdove in sirote.

8. Vsa ta plača naj se dobiva pri javnih blaginjah, in sicer v takem redu kot jo dobivajo c. kr. uradniki.

Prošnjo so podpisali: predsednik A. Praprotnik, kot zapisnikarja pa Fr. Gerkman in M. Močnik.

Zanimalo bo še gotovo, kakšen uspeh je imela ta prošnja. Pri zasedanju deželnega zbora se je k prošnji oglasil v debati poslanec dr. Lovro Toman ter izjavil, da mora učitelj 10 do 14 let študirati in se potem še dalje izobraževati, da zna uro navijati in ubrano zvoniti, če pa tega ne zna in noče, naj pa strada...

Tako je učiteljstvo dobilo pred sedemdesetimi leti za svoje prve upravičene predloge in želje v svoje pošteno lice od človeka, ki bi mu bilo pripisovati malo več razumevanja, kot pa ga je pokazal v »slavni deželni zbornici«. Vendar pa učiteljstvo radi tega ni klonilo. Pogumno je šlo dalje v doseg svojih stanovskih pravic. Marsikateri udarec je še padel na učiteljska pleča, vendar pa je tudi čas opravil svojo dolžnost. Padali so mogotci, rušili se v teh sedemdesetih letih prestoli, učiteljska organizacija pa je ostala ter se mogočno razvila v borbi za povzdigo slovenskega šolstva in učiteljskega stanu.

Jelo Janežič.

Izredna skupščina JUU v Zagrebu

je preložena na 6. novembra 1938.

Ob meji...

Ko pregledujemo ob 20-letnici osvobodjenja splošno delo za narod in državo, lahko ugotovimo, da je to delo v notranjosti naše domovine kolikor toliko uspelo, da so sadovi svobode velike vrednosti, a da je ostala naša meja, posebno ona proti novemu mogočnemu sosedu na severu, zanemarjena in prepuščena v nemar. Nihče drugi razen narodne obrambne organizacije CMD in tamkajšnjih šol ni polagal nanjo več pozornosti, kakor velevala uradna dolžnost. Zato je narodnostno življenje ob njej mlačno in narodna zavednost skoro ob tleh. Slabe in nevdružne gospodarske, socialne ter prosvetne prilike razjedajo našega mejaša in kažejo porazno sliko našega nerazumevanja za narodnoobrambno delo ob meji.

Težka svetovna gospodarska in politična kriza, ki spravlja v svet negotov položaj, nas silita k previdnosti, da si ohranimo zemljo, katero smo si priborili s tolikimi krvavi žrtvami in da si zagotovimo obstoj svojega narodnega telesa kot nerazdružljive celote.

V obmejnih krajih je eden izmed najvažnejših faktorjev proti prodirajoči imperialistični politiki — šola. Dobra šola utrjuje mejo, vzorna šola daje mejašem moralno moč in narodno zavednost. Dobre in vzorne šole ob meji so mejniki, ki jih ni tako lahko prestaviti.

Toda pogledimo si nekoliko našo obmejno šolo in njeno učiteljstvo od blizu. Šole so večinoma majhne in neprikladne za pouk. Ponekod so lesene in celo iz blata, drugod so v župniščih ali mežnarjih. Ne manjka pa šolskih razredov v gostilniških sobah. Od prevrata do danes je naraslo število otrok in razredov, dvignilo se pa ni temu primerno število učilnic. Otroci sede v razredih drug na drugem. Ker pripada večina otrok revnim delavcem, kmetovalcem in najemnikom, osta-

jajo otroci brez šolskih potrebščin, šolski odbori pa dobivajo premalo denarja.

Na šolah primanjkuje učiteljstva, nedostaja pa tudi stanovanj. V večjih krajih je odvisno za stanovanje in hrano od tujerodnih in gospodarsko močnejših osebnosti. Brez večje gmočne in moralne podpore rešuje učiteljstvo, kar se rešiti da. Borba je težja in obupnejša, ker imajo na drugi strani meje drugačno razumevanje za narodno-obrambno delo. Njihove šole so vzorne in socialne metode preračunane do podrobnosti. Posamezniki in celota podpirajo obmejne kraje v vsem. Naša šola jim ne more biti enakovredna nasprotnik in ne more vršiti svojega poslanstva, kakor bi ga morala. Ni čuda, da uhajajo oči naših mejašev na drugo stran, kjer zgleda vsaj na videz v vsakem pogledu tako rožnato. Večkrat so prisiljeni, da gredo mejaši za zaslužkom preko meje, ker jim lastna zemlja ne daje dovolj kruha. Tam jih sprejemajo s slavo, v vsemi mogočimi ceremonijami. S kakšnimi mislim se vračajo nazaj??

Posledice takega nezdravega stanja so nevarne za naše obmejne kraje.

Kdo naj temu odpomore? Celota in posamezniki, vsi! V prvi vrsti javna oblast, ki bi morala izvajati ob meji posebno gospodarsko, socialno in prosvetno politiko. Povezati je treba mejo s središči, nuditi je treba mejašem najugodnejše življenjske prilike. Dobre zadruge in denarni zavodi bi jim dvignili gospodarsko delavnost ter obdržali marsikatero posestvo v domačih rokah. S politiko brez birokratizma bi rešili obmejno ljudstvo vsake odvisnosti od priseljenega tujca.

Druga je poklicana reševati mejo — šola. Ustanavljati je treba vzorne in popolne šole,

KONFEKCIJA PAULIN

L J U B L J A N A
SELENBURGOVA ULICA 1

nudi največjo izbiro damskih plaščev, kostumov in oblek.
Cenjenim učiteljicam tudi na ugodno obročno plačilo.

na katerih ne sme manjkati učil. Naša skrb morajo biti tudi revni otroci, njih življenje, obleka in hrana. Učiteljstvo bi moralo biti moralno in gmotno podprto ter nikakor izpostavljen škianam dnevnih politike.

Tudi druga društva in organizacije, posebno narodno-obrambne organizacije storišče mnogo za varnost naše meje. Naj tu omenimo najstarejšo predstavništvo narodne obrambe, Družbo sv. Cirila in Metoda, ki že dolga desetletja skrbi za varnost meje, osobito za obmejno šolstvo. Okoli 300.000 din izdaja vsako leto za obmejne šole in njene potrebščine. V tem znesku niso vštete še vse druge podpore, ki jih razdaja družba vsako leto mejašem. Katera druga narodno-obrambna organizacija je postavila že toliko lepih šolskih poslopj kakor CMD? Zato zasluži ta ustanova več podpore od strani merodajnih oblasti, drugim sličnim ustanovam pa bodi v vzor, kako je treba delati.

Naše učiteljstvo je vedno razumelo klic mejašev ter polagalo na narodno-obrambno delo ob meji mnogo pozornosti. Ako ni njegovo delo najbolje uspelo, je krivo premalo zanimanje javnosti in merodajnih činiteljev.

Z delom v obmejnih šolah in v narodno-obrambni organizaciji deluje učiteljstvo vedno za dvig narodne samozvesti, usmerjaajo vse svoje prizadevanje v dobrobit mejašev. Globoki študiji posameznika iz učiteljskih vrst o gospodarskih in socialnih problemih obmejnih krajev bi bili velik doprinos k zboljšanju prilik, ako bi našli na pravo razumevanje.

Vprašanje obmejnega šolstva ter življenja mejašev sploh, so že bila večkrat posebna točka dnevnih redov na zborovanjih naših učiteljskih društev. Poudarjala se je potreba po izboljšanju obmejnega šolstva, uredba polne šole, omiljenje težkih življenjskih prilik mejašev in izboljšanje gmojnega položaja obmejnega učiteljstva. Gmotno in moralno podprto učiteljstvo bi samostojno in neodvisno najbolje delovalo za varnost meje naše domovine.

Važno narodno-obrambno delo je učiteljstvo poudarilo na dveh velikih zborovanjih sreskih učiteljskih društev, ki sta bili sklicani prav v ta namen. Prvo je bilo decembra lanskega leta v Mariboru. Iz sedmih učiteljskih društev se je zbralo okoli 600 članov. Drugo je bilo letošnega februarja v Ljubljani, kamor je prispelo od devetih društev nad 750 učiteljev in učiteljic. Zborovanji sta bili v celoti posvečeni perečim obmejnemu vprašanju. Učiteljstvo je pokazalo na aktualne probleme, kateri so potrebni nujne rešitve.

Veliko skrb za obmejno vprašanje pa kaže tudi resolucija letošnje banovinske skupščine v Ljubljani. Prva točka omenjene resolucije pravi »Nevarne sile v obmejnem in narodnostno mešanem ozemlju odtujujejo našo mladino. Pozivamo vso našo javnost, da v velikih življenjskih vprašanjih našega naroda nastopa složno v skupni fronti.«

Učiteljski parlament v Ljubljani je dobera razkril žalostne prosvetne razmere v obmejnih krajih. Zastopniki iz obmejnih učiteljskih društev so opozarjali na nevarnost, ki nam preti s severa. Na mejo popolne šole, narod ob meji je treba dvigniti s prosveto!

Ob dvajsetletnici svobode ima naše šolstvo najiskrenejšo željo, da bi se začela oblast in javnost nekoliko bolj zanimati za našo mejo in naše mejaše!

—t V Knjigarni Učiteljske tiskarne dobite vse pisarniške potrebščine za šolo in dom.

—t Nikoli ne pozabite, da najbolje služijo vsem Kutis svinčniki, peresa in kreda. Nikdo ne more dobro vršiti svojega poklica brez njih.

—t Knjigarna Učiteljske tiskarne priporoča glasbenim učiteljem in goslarskim učencem Karla Pahorja 100 slovenskih narodnih pesmi za dvoje gosli.

Predsednik sekcije pri g. ministru prosvete

Številna specialna vprašanja, ki zadevajo učiteljstvo in šolstvo v dravski banovini, so narekovala, da je potoval predsednik sekcije pretekli teden v Beograd. V sredo, 14. septembra, je bil sprejet pri g. ministru prosvete. Obrazložil mu je položaj kontraktualnih učiteljev, kontraktualnih učiteljic ženskih ročnih del, učiteljev dnevničarjev in onih učiteljev beguncev, ki v brezupnih razmerah čakajo na zaposlitev, in prikazal nujnost, da jim država čimprej zagotovi existenco s tem, da jih sprejme v državno službo. Opozoril je g. ministra tudi na učiteljice ženskih ročnih del, čijih zvanje je treba razporediti in uvrstiti po skupinah. V obeh zadevah je izročil g. ministru pregleden pismen elaborat. G. minister je obljubil, proučiti obe zadevi in se zavzeti za njih rešitev. — Ob tej priliki je obrazložil predsednik g. ministru tudi druga vprašanja,

ki bi jih bilo nujno rešiti v interesu učiteljstva in šole. Predvsem mu je prikazal nujno potrebo korektur izvedenih premestitev in mu orisal nekatere najtežje primere. Te je predložil tudi v posebnem seznamu. Dalje je predlaga, da pospešeno izvajanje napredovanj po rangni listi, in za to, da se reši vprašanje šol. upraviteljev. Kljub postavitvi 200 učiteljev novincev manjka na naših šolah še vedno mnogo učiteljev. Zato bi bilo treba izvršiti nove postavitve, pri čemer naj se v prvi vrsti upoštevajo abiturienti starejših letnikov, ki so bili pri zadnjih postavitvah prezrti. O tem je izročil predsednik g. ministru poseben prikaz, iz katerega je razvidno, koliko abiturientov iz poedinih letnikov je bilo postavljenih in koliko jih še čaka. G. minister je izjavil, da bo tudi te predložene predmete proučil in upošteval.

II. Balkanski kongres za zaščito otrok

Kongres se bo vršil v Beogradu od 1. do 7. oktobra t. l. V okviru kongresa bo tudi velika mednarodna mladinskozaščitna razstava

Kakor je učiteljstvu gotovo že znano, se bo vršil ob pričetku prihodnjega meseca II. balkanski mladinskozaščitni kongres. K svoječasemu tozadevnemu obvestilu v »Učiteljskem tovarišu« sporočamo z ozirom na kongres, razstavo in udeležbo na tem kongresu vsem, ki se za to zanimajo, sledeča pojasnila:

II. balkanski kongres za zaščito otrok se bo vršil v Beogradu od 1. do 7. oktobra pod pokroviteljstvom Nj. Vel. kralja Petra II. in častnim predsedstvom Nj. Vel. kraljice Marije.

1. oktobra bo otvorjena mednarodna razstava o zaščiti otrok v prostorih beograjskega velešjema. Razstava bo mednarodnega značaja.

Na kongresu bodo sodelovale sledeče balkanske države: Jugoslavija, Bolgarija, Rumunija, Turčija, Albanija in Grčija. Poleg teh bodo na razstavi sodelovale tudi še Italija, Francija, Češkoslovaška, Nemčija, Anglija in Amerika.

Kongres bo zasedal v dveh sekcijah:

1. Zaščita vaških otrok.

2. Formacija socialno medicinskega osebja na vasi.

Namen prve sekcije je, podrobno in vsestransko proučiti položaj otroka na vasi ter poiskati možnosti za vsestransko moralno, socialno, zdravstveno in higiensko zaščito teh otrok, računajoč s specialnimi ekonomskimi prilikami sodelujočih držav.

DELOKROG PRVE SEKCIJE OBSEGA:

1. Družina:

Družina na vasi kot socialna in ekonomska edinica. Družinske razmere in stanovanje.

A. D e t e.

a) Specifični vzroki otroške morbiditete in mortalitete na vasi. Faktorji, ki vplivajo pozitivno in negativno na telesni razvoj vaške dece.

b) Specifični položaj malega kmeta s socialnega vidika.

c) Faktorji, ki vplivajo na duševni in moralni razvoj vaškega otroka.

B. M a t i.

a) Higiene kmetice kot matere, njeno življenje pred zakonom in v zakonu, nosečnost, porod, babice, dojenje. Način njenega higienskega izobraževanja. Vloga zdravnika, sester, babic in organizacija njihove službe na selu.

b) Socialni položaj matere-kmetice kot kmečke nezavisne in plačane delavke. Njena vloga v gospodinjstvu. Kmetica kot čuvarka in hraniteljica tujega otroka; ki ji je bil zaupan.

C. O č e.

Njegova vloga v družini in javni zaščiti otrok na vasi. Njegov odnos napram ženi, njegovo sodelovanje z njo za preskrbo in vzgojo otrok. Sodelovanje očeta v javni in privatni iniciativi za zaščito otrok.

2. Otrok brez družine:

Položaj sirote, zapuščenega in nezakonkega otroka na vasi.

3. Občina:

Zakonske dolžnosti občin napram otroku. Vzporedjanje med zakonskimi predpisi in njegovimi resničnim delom.

4. Država:

Pokrajinske in avtonomne administracije, Cerkev in privatna akcija.

5. Institucije za zaščito vaških otrok:

Kakšne so in kakšne bi morale biti:

a) Socialne medicinske institucije. Razvoj otroške higijene. Ambulanta in stalne posvetovalnice. Vaške porodnišnice. Higijenski instituti. Propaganda puerikulture. Borba proti nalezljivim in socialnim boleznim (tuberkulozi, malariji, trahomu, veneričnim boleznim in alkoholizmu). Zdravljenje bolnih otrok. Vaške bolnice. Oskrbovanje in usposabljanje anormalnih otrok.

b) Socialnopravne institucije. Varuštvo na selu, v občinah in združenih občinah. Nezakonska deca, njihovo priznanje in pozakonjenje, položaj otroka pred in po zakonu.

c) Socialnopedagoške institucije. Zaščita predšolske dobe. Poučevanje mater, otroški vrtci, zavetišča itd. Socialna in higienska zaščita učencev (socialnomedicinska služba, kuhinje, igrišča, počitniške kolonije, mladinske organizacije).

d) Socialna pomoč. Zaščita siromašnega otroka in njegove družine. Zaščita sirot in moralno pokvarjenih otrok. Internati za otroke. Oddajanje v družine.

DELOKROG DRUGE SEKCIJE OBSEGA:

Formacija socialnomedicinskega osebja za zaščito dece.

1. Zdravniki.

Socialna zaščita in puerikultura, praktična in teoretična v univerzitetnem načrtu. Tečaj za usposabljanje zdravnikov. Sedanji pogoji, izgledi za izboljšanje.

2. Tehnično osebje.

a) Sestre, njih vloga. Socialna delavka.

b) Otroška negovalka. Njena priprava za službo v družini in mladinsko-zaščitnih institucijah.

c) Babica. Ali naj se rekrutirajo iz vaških ali intelektualnih krogov.

d) Ali sestre morejo izpolnjevati dolžnosti babice. In obratno?

3. Prostovoljni delavci.

Njihova formacija. Razvoj socialnega smisla v šoli. Njihova vloga. Propagandna predavanja, tečaji, diskusije.

Občevalni jeziki na kongresu bodo srbohrvatski, nemški in francoski.

Za vsako sekcijo bo po en generalni referat s koreferati.

Kot kratko pojasnilo o poteku in vsebini kongresa sporočamo onim, ki se kongresa hočejo udeležiti, še sledeče. Vožnja za kon-

gres je polovična. Stroški za prenočišče in prehrano bodo znašali ca. 50 din dnevno. Glede odsotnosti, odn. tozadevnega dopusta v času trajanja kongresa so upraviteljstva že itak prejela posebna obvestila, iz katerih je razvidno, da je dovoljen vsem udeležencem kongresa, ki so v državni službi, dopust od 1. do 7. oktobra.

Povsem jasno in razumljivo je, da bo kongres zelo zanimiv in da bo mnogo doprinesel k razjasnitvi naših mladinskozaščitnih vprašanj. Ze iz programa je razvidno, da bodo obravnavane teme predvsem važne in pomembne za učiteljstvo. Iz tega razloga bi bilo želeli, da bi se kongresa in razstave udeležilo čim več učiteljstva in še posebno učiteljstva iz dravske banovine.

Poleg zgoraj navedene vsebine so na programu tudi ogled rimskega vodnjaka in zoološkega vrta, obisk pri ministru za soc. politiko in nar. zdravje, odn. predsedniku vlade, obisk aerodroma in ev. vožnja, ogled vojnega muzeja, obisk Zemuna in Pančeva, muzeja kneza Pavla, ogled gimnazije in internata kralja Aleksandra in narodne skupščine. Udeleženci imajo priliko posetiti Oplenac, prisostvovati polaganju temeljnega kamna Doma za mlajše maloletnike itd. Trboveljski Slavček priredi v tem času koncert, čigar program bo obsegal skladbe iz 20-letnega razvoja jugoslovanske mladinske glasbe.

Posebno poglavje v okviru kongresa bo brez dvoma ogled mednarodne mladinskozaščitne razstave, na kateri bodo sodelovale vse balkanske države in poleg tega tudi Anglija, Francija, Češkoslovaška, Nemčija, Amerika itd. To bo prva mednarodna mladinskozaščitna razstava v Jugoslaviji.

Vsi oni, ki se nameravajo kongresa udeležiti, naj svojo udeležbo takoj prijavijo na naslov: Pripravljalni odbor za II. balkanski kongres v Beogradu, Knez Mihajlova 33/I. V prijavi naj točno navedejo svoj naslov in želje glede prenočišča, prehrane itd. Kdor se hoče udeležiti, naj se prijavi takoj.

Tečaj učiteljskega pokreta

13. in 14. julija t. l. se je vršil v Ljubljani na gluhonemnici poučni tečaj »Učiteljskega pokreta«, s posebnim namenom, proučiti metode in organizirati delo pokretašev v letošnjem šolskem letu. Tečaja se je udeležilo okrog 45 učiteljev in učiteljic iz nad polovice slovenskih šolskih okrajev.

Tečaj je otvoril predsednik ljubljanske sekcije JUJ tov. Kumelj, ki je v svojem govoru prikazal historiat sličnih stremeljenj slovenskega učiteljstva v prejšnjih letih in označil »Učiteljski pokret« kot končno fazo te geneze. Stremljenje pokretašev gre za hvalevrednim ciljem, usposobiti se z resnim študijem gospodarske in družbene strukture naše vasi ter proučevanjem telesnega in duševnega razvoja slovenskega otroka in njegovega okoliša za uspešno in tako rekoč znanstveno utemeljeno delo v šoli in izven nje. Pošteni napori pokretašev so nosili že do sedaj polno razumevanje in laskav odmev toliko med slovenskim učiteljstvom, kolikor tudi v vsej oni slovenski javnosti, ki se resno peča s slovenskimi kulturnimi vprašanji.

Zato obljublja temu delu vso podporo stanovske organizacije ter želi tečaju najlepši uspeh.

Vodstvo tečaja je prevzel nato tov. Hreščak, ki je v kratkem nagovoru poudaril pomen in potrebo letošnjega tečaja »Učiteljskega pokreta«, opozoril na njegove posebne naloge ter iskreno pozdravil poleg vseh udeležencev posebno še nekatere navzoče zastopnike raznih korporacij, zlasti g. Uratnika za »Socialnoekonomski institut« in tovariša Karlovcana in Franka za pokret hrvatskih učiteljev. S posebno zahvalo se je obrnil še na namestnika ravnatelja gluhonemnice tov. M. Dermelja, po čigar zaslugi je našel »Pokret« v teh prostorih gostoljubno streho za svoj tečaj. Po odzdravnih besedah gg. Uratnika, Franka in Dermelja, ki so bile od udeležencev sprejete vse z največjim zadovoljstvom, je začel tečaj s svojim programatičnim delom.

V dopoldanskih urah sta predavala nato zaporedoma tov. Majhen o »Našem programu«, tov. Mencej pa o »Poti in metodi našega dela«.

Pedagoški tečaj za učiteljstvo v Ljubljani

Letošnji pedagoški tečaj je pokazal, kako živa je v učiteljstvu želja po samoizobrazbi in izpopolnitvi, koliko požrtvovanja zmore in koliko idealizma ima slovensko učiteljstvo. Zadnje dni počitnic ob koncu meseca se je zbralo v Ljubljani nad 300 učiteljev in učiteljic, ki so ves teden redno obiskovali predavanja. Osem dni je bilo v Ljubljani skoro 8% vsega slovenskega učiteljstva, ki je iz ljubezni do svojega poklicnega dela in iz potrebe po osebni izpopolnitvi žrtvovalo zadnje dinarje, da je prisostvovalo tečaju. Da ni prišlo učiteljstvo v Ljubljano zaradi zabave, spoznamo iz tega, da so bila popoldanska predavanja prav tako obiskana kakor dopoldanska in da je obisk iz dneva v dan celo naraščal do zadnjega predavanja.

Pred tečajem se je prijavilo nad 200 učiteljev(ic) ali ob pričetku in celo med tečajem se je prijavilo še preko 100 udeležencev, tako da je bil povprečen obisk predavanj 293 oseb. Nekoliko manjši je bil obisk v sredo popoldne, ko je bil določen izlet v ljubljansko okoličje, in v četrtek, ki je bil namenjen sestanku

pedagoških delavcev in so nekateri tečajniki mislili, da ne smejo prisostvovati kratkim referatom poedinih pedagoških delavcev; vendar je bilo tudi v teh dneh vedno nad 200 udeležencev.

Učiteljice so bile ves čas v veliki večini, tako da je bilo povprečno številčno razmerje med navzočimi moškimi in ženskami kakor 1 : 5. Med moškimi so bili predvsem tisti, ki se bavijo s psihološkim in sociološkim raziskovanjem šolskih otrok. Nekateri učitelji so prišli šele v torek in sredo, ker so bili v Zagrebu na skupščini Jugoslovanskega učiteljskega združenja. Tam so bili tudi vsi člani ljubljanske sekcijejske uprave JUJ, da se niso mogli udeležiti pričetka tečaja in sta predsednik in tajnik poslala tečajnikom pozdravno brzojavko.

Prosvetni oddelek kraljevske banske uprave je ob pričetku tečaja zastopal gospod profesor Ferjan Franc, navzoč je bil tudi banski šolski nadzornik Jeglič Milko, upravo društva meščansko-šolskega učiteljstva pa je